

Wieloletnia ocena jakości powietrza

Przynajmniej raz na 5 lat, zgodnie z art. 88 ustawy Prawo ochrony środowiska, Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny jakości powietrza w strefach na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania ocen rocznych, zwanej oceną pięcioletnią. Zanieczyszczenia objęte pięcioletnią oceną jakości powietrza to: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM₁₀ oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe PM₁₀.

W ocenie pięcioletniej dokonuje się klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia ludzi

i ochrony roślin, odrębnie dla każdej strefy i każdego zanieczyszczenia, wyodrębniając strefy, w których:

- poziom substancji nie przekracza dolnego progu oszacowania,
- poziom substancji nie przekracza górnego progu oszacowania i jest wyższy od dolnego progu oszacowania,
- poziom substancji jest wyższy od górnego progu oszacowania (w przypadku SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb nie przekracza jednocześnie poziomu dopuszczalnego),
- przekroczone są poziomy dopuszczalne (dotyczy: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb).

Wyniki klasyfikacji stref uzyskane w ocenie pięcioletniej są podstawą do określenia wymagań dotyczących systemu ocen rocznych, w tym metod ich wykonywania.

Klasy stref w wieloletnich ocenach jakości powietrza dla: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb – ocena pod kątem ochrony zdrowia:

klasa 1 – stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekroczyły wartości dolnego progu oszacowania. Wymagane

metody oceny: modelowanie matematyczne, pomiary wskaźnikowe, obiektywne metody szacowania;

klasa 2 – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości dolnego progu oszacowania, lecz nie przekraczające wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary w stałych punktach z programem mniej intensywnym (np. pomiary cykliczne); wyniki takich pomiarów mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł;

klasa 3a – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości górnego progu oszacowania, lecz nie przekraczające wartości poziomów dopuszczalnych. Wymagane metody oceny: pomiary wysokiej jakości w stałych punktach; wyniki tych pomiarów mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł; **klasa 3b** – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości górnego progu oszacowania i jednocześnie powyżej wartości poziomów dopuszczalnych. Wymagane metody oceny: pomiary wysokiej jakości, z priorytetem ich prowadzenia na obszarach występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych w strefie;

dla: As, Cd, Ni, B(a)P – ocena pod kątem ochrony zdrowia:

klasa 1 – stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekroczyły wartości dolnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: modelowanie matematyczne lub obiektywne metody szacowania;

klasa 2 – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości dolnego progu oszacowania, lecz nie przekraczające wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary w stałych punktach – program mniej intensywny lub pomiary wskaźnikowe;

klasa 3 – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary wysokiej jakości w stałych punktach; wyniki tych pomiarów mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł;

dla: O3 – ocena pod kątem ochrony zdrowia:

klasa 1 – na terenie strefy wystąpiły stężenia ozonu poniżej wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary w stałych punktach – w ograniczonym zakresie, w połączeniu z innymi metodami oceny;

klasa 3 – na terenie strefy wystąpiły stężenia ozonu powyżej wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary automatyczne wysokiej jakości w stałych punktach; wyniki tych pomiarów mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł;

dla: SO2, NOX – ocena pod kątem ochrony roślin:

klasa R1 – stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekroczyły wartości dolnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: modelowanie matematyczne, obiektywne metody szacowania, pomiary wskaźnikowe;

klasa R2 – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości dolnego progu oszacowania, lecz nie przekraczające wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary przynajmniej na 1 stacji na 40000 km²; wyniki pomiarów w stałych punktach mogą być uzupełniane informacjami

z innych źródeł, takich jak: pomiary wskaźnikowe, modelowanie matematyczne, obiektywne metody szacowania;

klasa R3 – na terenie strefy wystąpiły stężenia zanieczyszczenia powyżej wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary przynajmniej na 1 stacji na 20000 km²; wyniki pomiarów w stałych punktach mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł;

dla: O3 – ocena pod kątem ochrony roślin:

klasa R1 – stężenia ozonu na terenie strefy nie przekroczyły wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary w stałych punktach – w ograniczonym zakresie, w połączeniu z innymi metodami oceny; w przypadku gdy informacje ze stałych stacji pomiarowych są wyłącznym źródłem informacji,

pomiary stężeń powinny być prowadzone przynajmniej na jednym stanowisku pomiarowym;

klasa R3 – na terenie strefy wystąpiły stężenia ozonu powyżej wartości górnego progu oszacowania. Wymagane metody oceny: pomiary automatyczne wysokiej jakości w stałych punktach; wyniki pomiarów mogą być uzupełniane informacjami z innych źródeł.

Źródło: www.powietrze.gios.gov.pl